

Maatalouden talouskriisi

6.10.2021

Taluskriisin tausta

- Maatalousyrittäjien kannattavuustilanne vaikeutunut heikon satotilanteen ja nousseiden tuotantokustannusten takia.
- Useiden tilojen akuutissa maksuvalmiudessa on ongelmia. Erityinen huoli on nyt toimintaansa investoineiden tilojen kyvystä selvittää maksuistaan ja toiminnan loppumisesta.
- Tuottajahinnat eivät reagoi kustannusnousun mukana, ongelmana ovat myös teollisuuden pitkät sopimukset kauppojen kanssa.
- Kasvaneisiin ilmasto- ja ympäristövaatimukseen vastaaminen edellyttää tilojen taloustilanteen paranemista.

Markkinatilanne lyhyesti

- Viljojen kokonaissato jää alhaiseksi noin 2,7 miljoonaan tonniin. Tilakohtaisesti vuoden 2021 sato liikkuu 30-50 % keskiarvoa alemmalla tasolla
- Tuotantopanosten (lannoitteiden) hinnat ovat kohonneet kesästä alkaen ja nousu jatkuu edelleen. Sianlihan hintataso on globaalisti laskussa
- Suomessa siipikarjanlihan tuotanto ja kulutus kasvaa. Broilerin kulutuksen kasvu on ollut tammi-kesäkuun aikana jopa 6 %, tuotanto on kasvanut vastaavasti 2 %.
- Naudanlihan tuottajahinnat ovat EU-tasolla nousussa, mutta Suomessa laskussa
- Nestemaitojen kulutuksen lasku on jatkunut jo pidempään. LUKE:n mukaan nestemaitojen kulutuksen lasku on vaikuttanut Suomen maitomarkkinoille jo lähes Venäjän vientikiellon aiheuttaman muutoksen verran.
- Syksyn korkeammat viljanhinnat näkyvät kotieläintilojen tuloksessa syksyn lisäksi vielä seuraavanakin vuotena. Korkean rehun hinnan lisäksi epävarmuutta aiheuttaa heikko viljasato
- Kotimaisen ruoan markkina-asema on vahva ja kuluttajien luottamus ennätyskorkea, mutta se ei kanavoidu rahana tuottajalle asti
- Vienti on ollut kasvussa, mutta keskittyy liikaa Kiinaan ja alhaisen jalostusasteen tuotteisiin.

Vilja

- Määrällisesti kokonaissato jää alhaiseksi noin 2,7 miljoonaan tonniin. Tilakohtaisesti vuoden 2021 sato liikkuu 30-50 % keskiarvoa alemmalla tasolla
- Hintakehitys on nousujohteinen, mutta samalla myytävää on vähemmän ja osa sadosta on myyty ennakkoon kevään hintojen perusteella.
- Tuotantopanosten (lannoitteitten) hinnat ovat kohonneet kesästä alkaen ja nousu jatkuu edelleen. EU- alueella on vieläkin voimassa lannoitteiden suojatullit ja myös tuontitullit joidenkin alueiden kohdalla. Tämä heikentää entuudestaan EU-alueen viljasektorin kilpailukykyä
- Kanadan vuoden 2021 sato on huono, vain noin 40 % viiden vuoden keskisadosta. Siihen kun liitetään Venäjän vientitulli vehnälle, maissille ja ohralle, niin hermostuneisuus markkinoilla tulee jatkumaan ja hinnat vahvistuvat futuurimarkkinoilla.
- Öljykasvien pieni sato ja tiukka varastotilanne nostaa edelleen hintoja maailmanlaajuisesti.

Lihamarkkinat

- Vuoden 2020 loppupuolella ennustettiin vuodesta 2021 kotieläintiloille kannattavuushaasteita globaalin rehumarkkinan kumentumisen seurauksena.
- Syksyn korkeammat viljanhinnat näkyvät kotieläintilojen tuloksessa syksyn lisäksi vielä seuraavanakin vuotena. Korkean rehun hinnan lisäksi epävarmuutta aiheuttaa heikko viljasato
- Muissa tuotantopanoksissa myös hinnannousuja joita tuottajahinnat eivät ole seuranneet

Sika

- Sianlihan hintataso on globaalisti laskussa
- Kiinalaisen sikapopulaation kehitys on ollut vuodentakaiseen verrattuna 29,2 % ja Kiina tavoittelee nettovientiä sianlihassa
- EU:ssa sikapopulaatio on kasvanut ja porsastarjonta vahvistunut, mikä on romahduttanut EU-porsaiden hintatason ennätysalhaalle. Saman aikaisesti yleinen inflaatio nostaa tuotantokustannuksia
- Teurassikojen hintakehitys on ollut vastaavasti heikkoa ja keskihintojen lasku on ollut suoraviivaista jo yli 10 viikkoa. Suomen hintataso on EU-keskihintoihin verrattuna stabiili.
- **Sianlihan kulutuskehitys Suomessa on ollut viimeisen vuosikymmenen ajan tasaisen laskusuuntainen ja viimeisen kahden kolmen vuoden aikana tuotanto on kuitenkin noussut.**

Siipikarja

- Suomessa siipikarjanlihan tuotanto ja kulutus kasvaa. Broilerin kulutuksen kasvu on ollut tammi-kesäkuun aikana jopa 6 %, tuotanto on kasvanut vastaavasti 2 %.
- Myös siipikarjanlihan tuotannon kustannukset ovat kasvaneet eikä tuottajahinnoissa ole ollut vastaavaa kasvua, jolloin kannattavuus on heikentynyt myös siipikarjanlihataloilla.
- Kananmunien tuotanto ja kulutus on tasoittunut ennätysvuoden 2020 jälkeen. Munavalmisteiden vienti on kasvanut merkittävästi yli 40 %. Kuorimunien viennin kehitystä selittää, se että Suomesta on viety munia Ruotsin markkinoille.
- Suomessa tuottajahinnat ovat olleet verrattaen stabiilit. Suomessa pakkaamoiden myyntihinnat ovat ohuessa nousujohteessa.

Nauta

- Naudanlihasektorilla kannattavuustilanne on vaikea. Kevään ja kesän aikana nousseet tuotantokustannukset ja viljan saatavuuden heikkeneminen yhdistettynä useamman vuoden vallinneeseen vasikoiden vähäiseen tarjontaan suhteessa kasvatuspaikkojen määrään ovat kiristäneet tilannetta alalla.
- Karkearehujen suhteen tilanne on pääosin hyvä
- Naudanlihan tuottajahinnat ovat EU-tasolla nousussa, keskimäärin alkuvuonna 9-12 % viime vuotta korkeampi
- Naudanlihantuotanto on globaalisti vähenemässä tänä vuonna hieman erityisesti Argentiinan, Australian ja Brasilian tuotannon vähenemisen myötä.
- Suomessa suuntaus on tänä vuonna ollut päinvastainen hiehon ja sonnin osalta. Hinnan korotukset Suomessa ovat kohdistuneet lehmän tuottajahintaan, joka on alkuvuonna noussut 6,2 % verrattuna viime vuoden hintoihin. Hiehon osalta tuottajahinta on alkuvuonna viime vuoden tasolla tai pienesti miinuksella ja sonnin tuottajahinta taas 1,2 % viime vuotta alhaisempi.
- Naudanlihan kuluttajahinnat päivittäistavarakaupoissa ovat nousussa. Kuluttajahinnat olivat elokuussa 2,6 % korkeammat kuin joulukuussa 2020.

Maito

- Maidontuotannon kannattavuus on tämän vuoden kuluessa heikentynyt kustannusten nousun myötä. Kaikkien kustannuserien hinnat ovat nousseet vuoden aikana.
- Nestemaitojen kulutuksen lasku on jatkunut jo pidempään ja LUKE:n mukaan nestemaitojen kulutuksen lasku on vaikuttanut Suomen maitomarkkinoille jo lähes Venäjän vientikiellon aiheuttaman muutoksen verran.
- Maitopohjaiset välipalat, kuten maustetut rahkat ja proteiinivanukkaat, puolestaan kasvattavat suosiotaan ja kotimaisten jogurttien osuus kulutuksesta on noussut lähes 76 %:iin.
- Kokonaisuutena tarkasteltuna meijerituotteiden kulutus oli viime vuonna edellisvuoden tasolla ja tänä vuonna tammi-kesäkuu ajanjaksolla pienellä miinuksella.
- Suomessa maidon tuottajahinta on perinteisesti ollut korkealla tasolla ja myös kehitykseltään vakaa eurooppalaisessa vertailussa. Kesän aikana EU-keskihinta ja Suomen hinta ovat lähestyneet toisiaan. Elokuussa Euroopan komission mukaan EU- hinta keskimäärin oli 36 senttiä/litra ja Suomen tuottajahinta 37,2 senttiä/litra.
- Suomessa tuottajahinta on ollut tilaston mukaan laskusuunnassa keväästä lähtien.

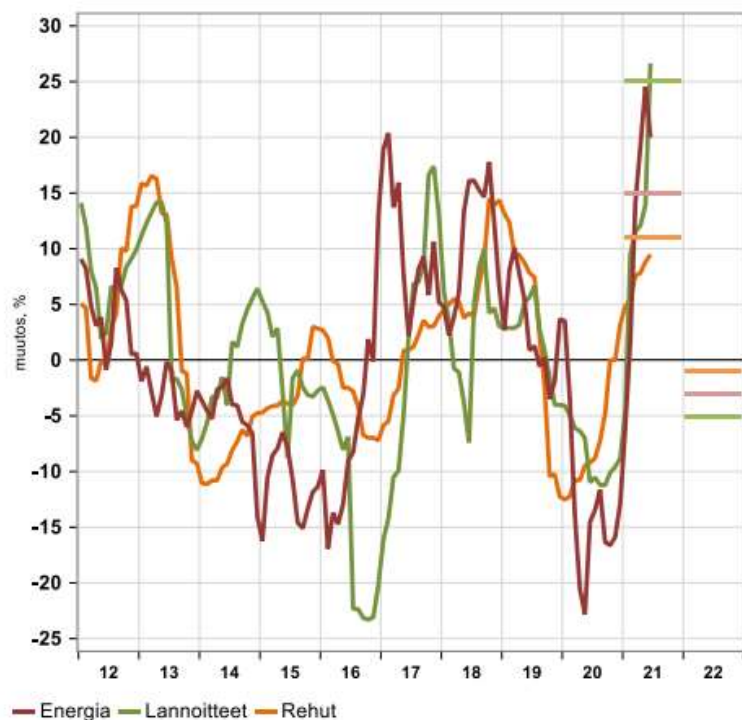
Peruna

- Perunantuotannon kannattavuutta painavat alkavalla kaudella useammat tekijät. Perunan hehtaarisadot tulevat jäämään vaikean kasvukauden jälkeen normaalia alemmaksi. Satovaihtelut tulevat olemaan poikkeuksellisen suuria tällä kasvukaudella.
- S-ryhmän viime vuodenvaihteen kilpailutus asettaa painetta ruokaperunan tuottajahintaan. Kilpailutetut hinnat astuivat voimaan elokuussa, mutta jo heinäkuussa tuottajahinta oli 4 % alle edellisvuotisen tason.
- Luonnonvarakeskus julkistaa elokuun tuottajahinnan parin viikon päästä. Kun lisäksi energian ja lannoitteiden hinnan raju nousu tämän vuoden aikana lisäsi tuotantokustannuksia jo tälle kesälle, tulee perunatilojen talous olemaan tiukoilla alkaneella kaudella.

Ruokamarkkinoiden taloustilanne

Tuotantopanosten hintakehitys

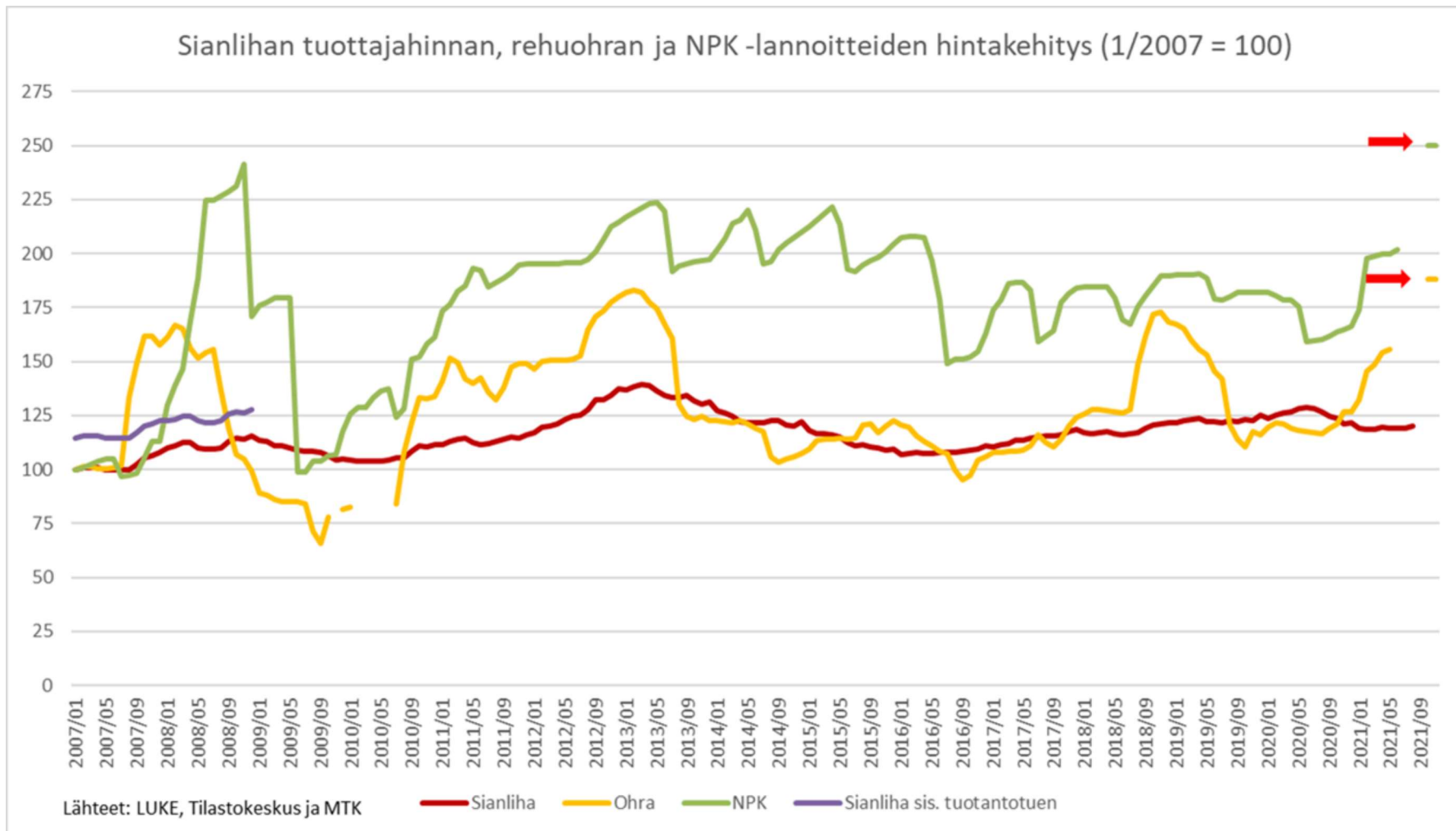

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

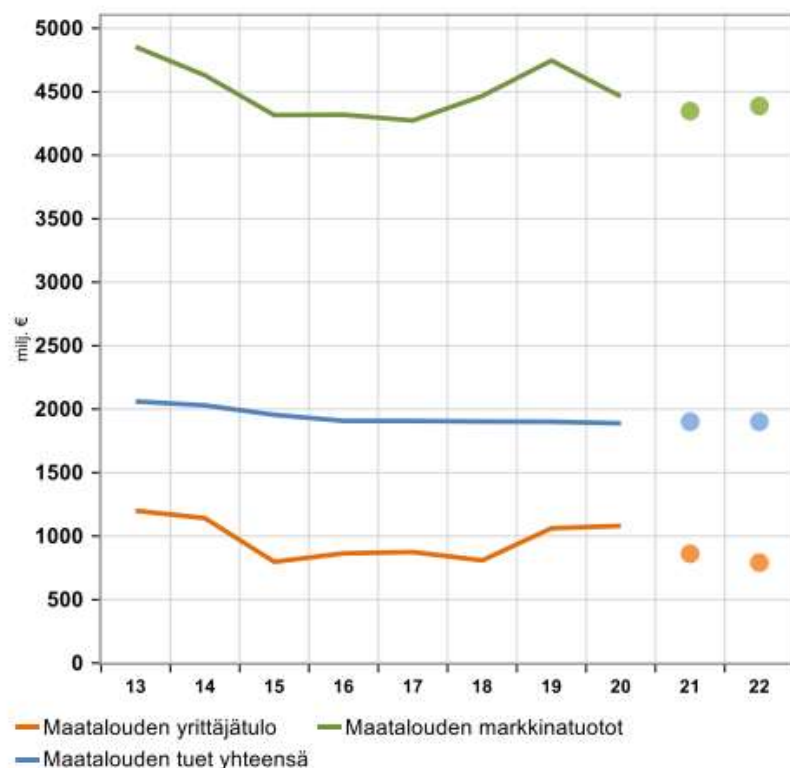
- Tuotantopanosten hinnat ovat nousseet nopeasti
- Öljyn hinta yli kaksinkertaistunut vuodentakaisesta
- Lannoitekausi alkoi 40 prosenttia edellisvuotta korkeammilla hinnoilla
- Rehujen hinnat nousevat tänä vuonna viljan ja valkuaisrehujen hintojen nousun vuoksi
  - ensi vuonna nousu hidastuu, mutta taso jää totuttua korkeammalle

Ennuste	2021e	2022e
Energia	15 %	-3 %
Lannoitteet	25 %	-5 %
Rehut	11 %	-1 %

Tuotantopanosten hintakehitys

Yrittäjätulo kääntyy laskuun

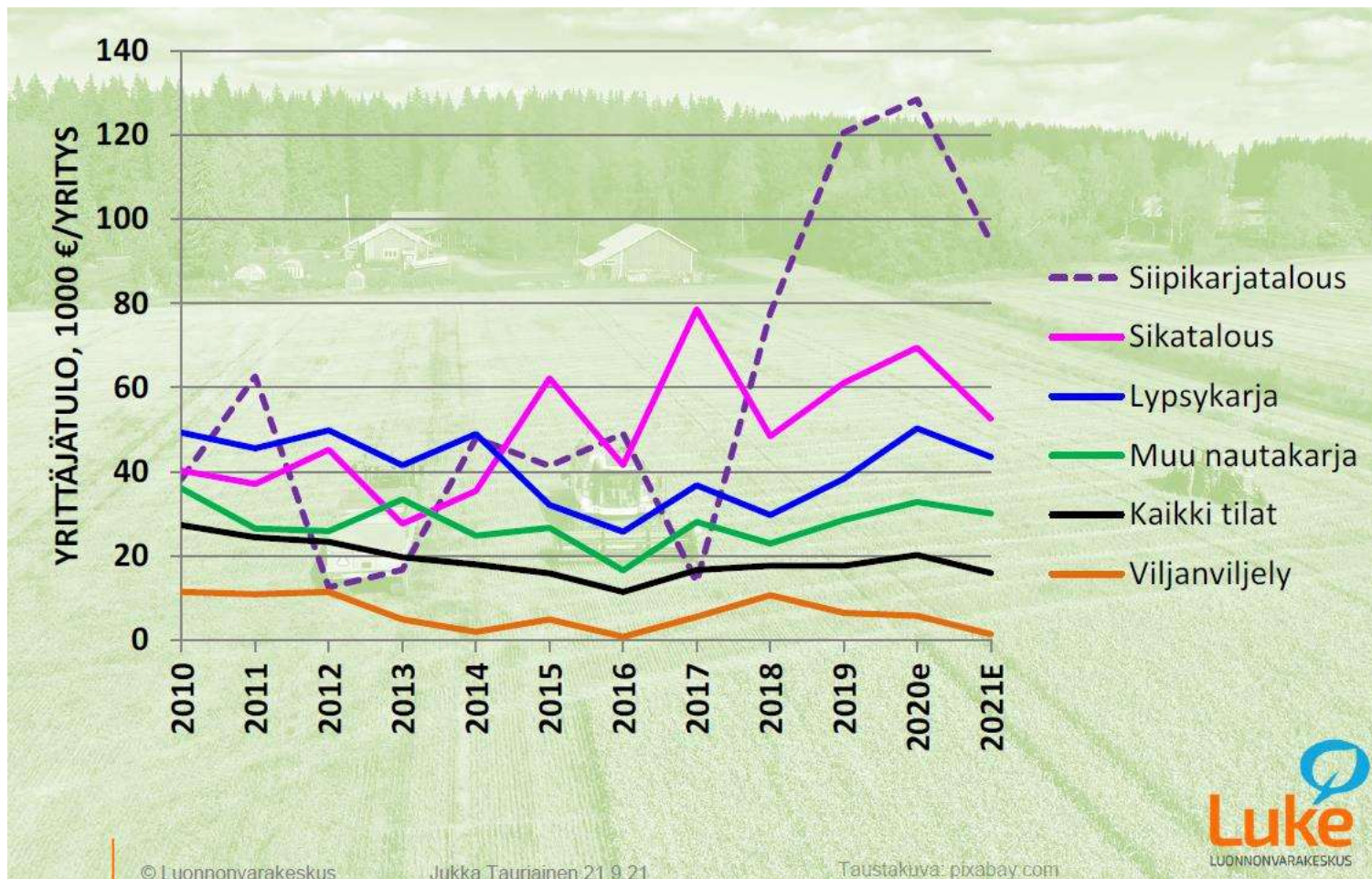

Lähde: Eurostat, Macrobond, PTT

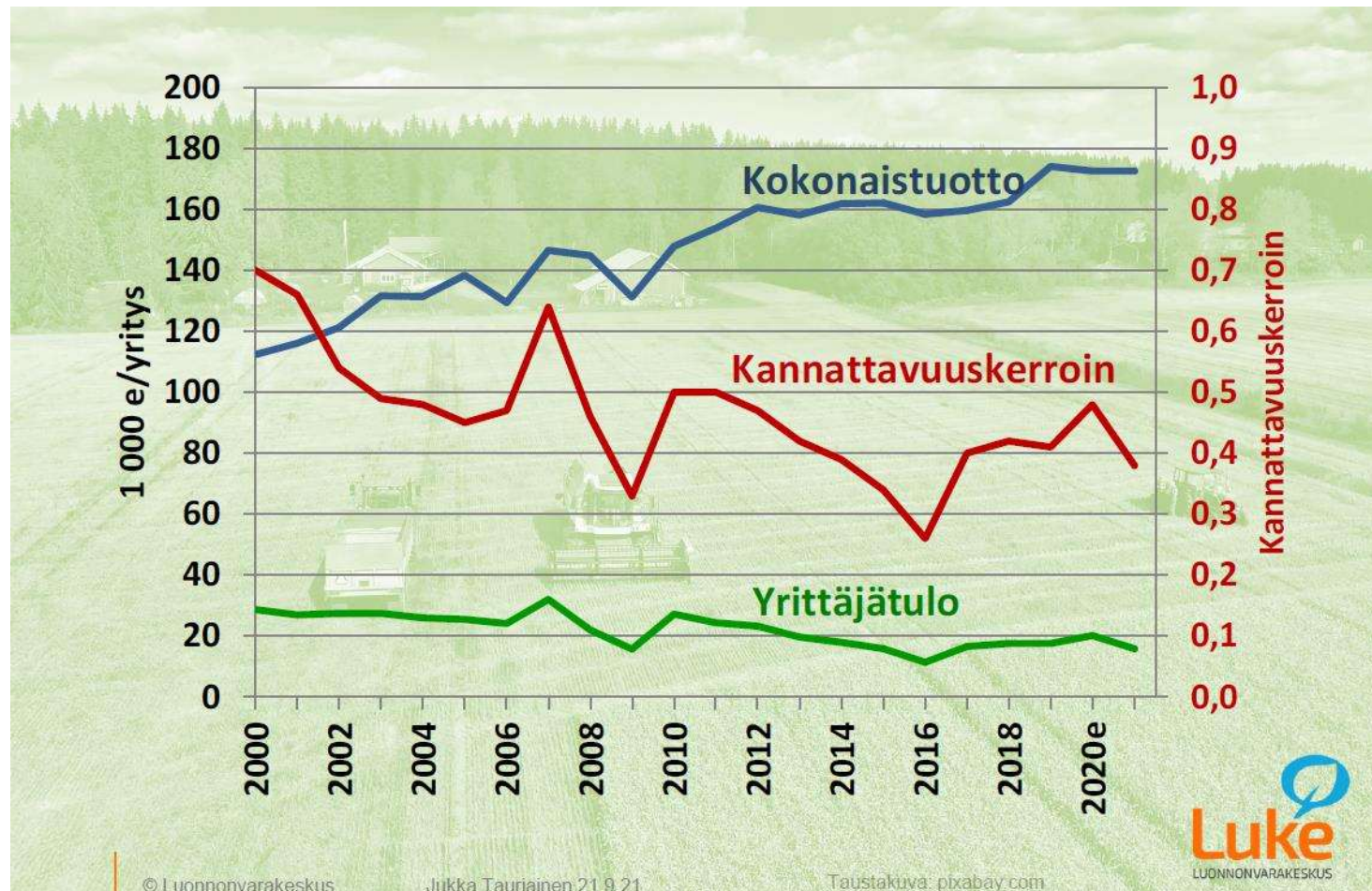
- Yrittäjätulo laskee viidenneksen
  - kasvintuotannon tuotot pienentyvät heikon kokonaissadon vuoksi
  - kotieläintuotannossa yrittäjätulo laskee
    - maidontuotannon lasku
    - sianlihan tuottajahinnan lasku
  - tuotantopanosten hinnat nousevat merkittävästi
    - mm. rehukustannukset
- Yrittäjätulon lasku jatkuu ensi vuonna

Ennuste	2021e	2022e
Maatalouden markkinatuotto	-3 %	1 %
Maatalouden tuet	1 %	0 %
Maatalouden yrittäjätulo	-20 %	-8 %

Yrittäjätulo kääntyy laskuun

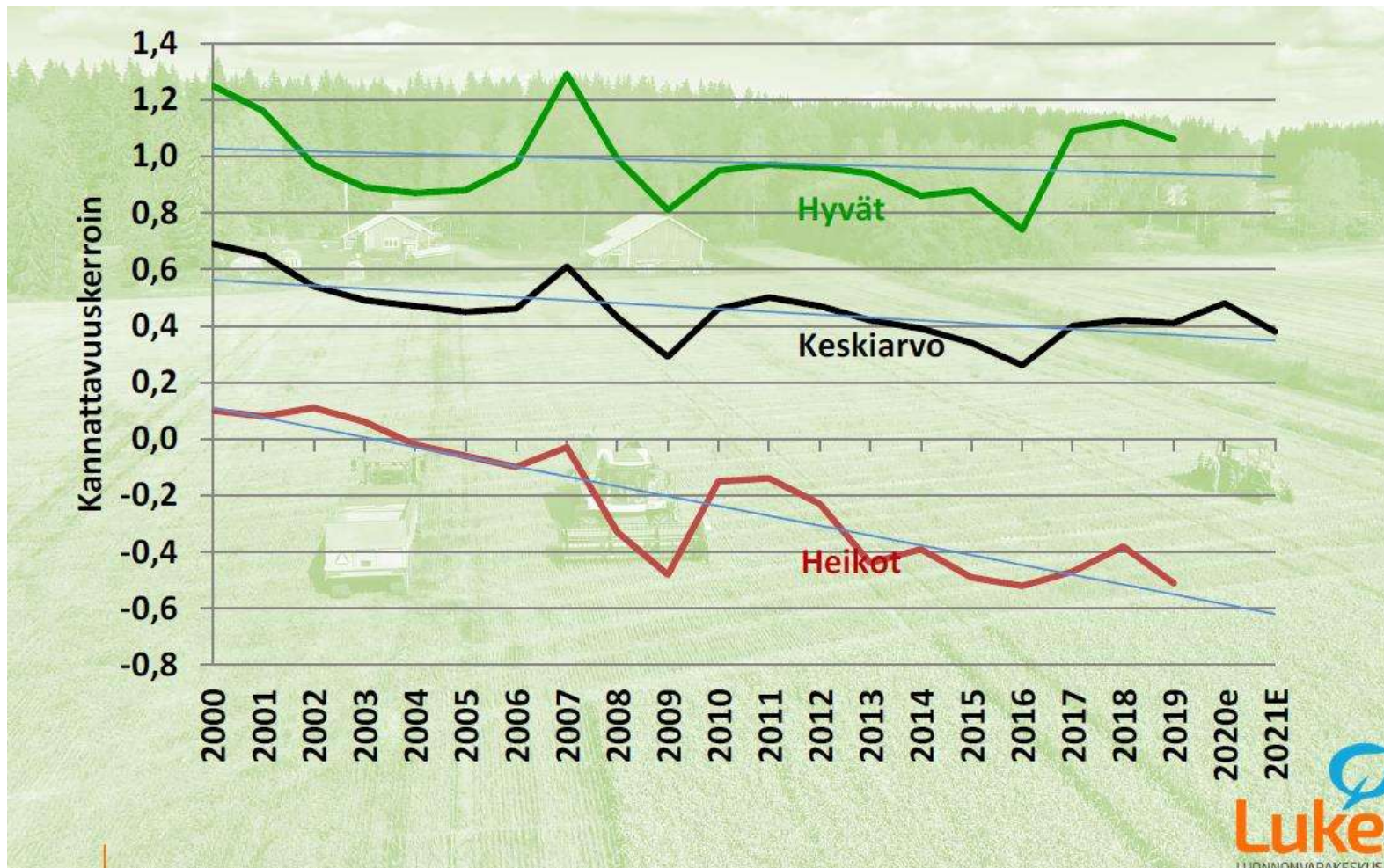

Tilakoko kasvaa – kannattavuus ei

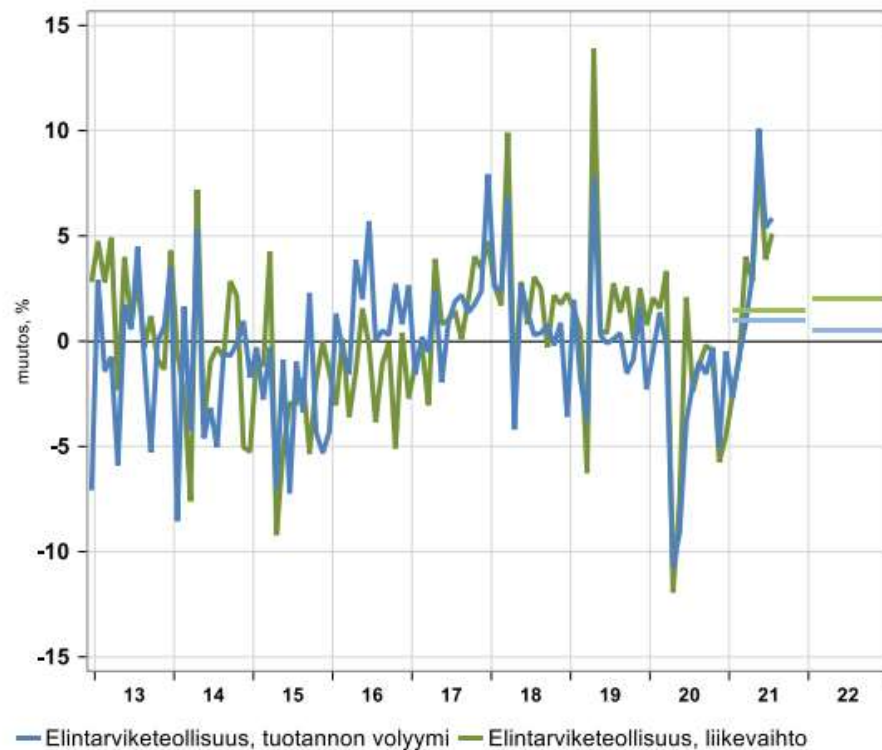

Kannattavuudessa suuria eroja

Elintarviketeollisuuden liikevaihto kasvaa

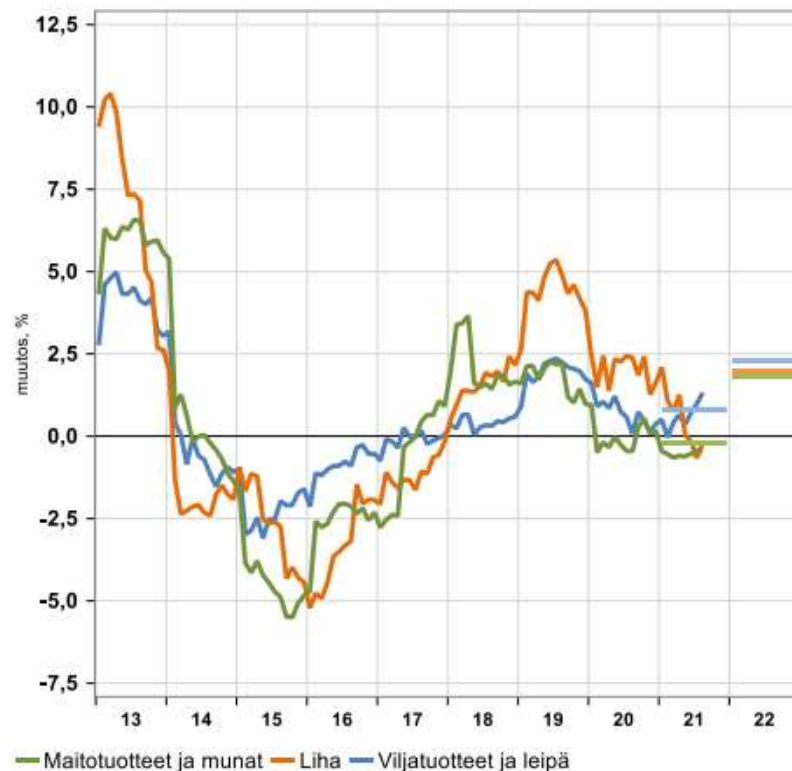

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

- Elintarviketeollisuuden toimintavarmuus on pysynyt vakaana koronapandemian aikana
- Tänä vuonna tuotannon liikevaihto ja osittain myös volyymi palautuvat ensimmäisen koronavuoden notkahduksesta
- Ensi vuonna liikevaihto kasvaa 2 prosenttia
  - Kasvua vauhdittavat yleinen talouskasvu ja inflaatiokehitys, kuluttajien ostovoiman kasvu ja ruuan hinnan nousu

Ennuste	2021e	2022e
Liikevaihto	1,5 %	2 %
Volyymi	1 %	0,5 %

Ruoan hinta nousee

Lähde: Eurostat, Macrobond, PTT

- Tänä vuonna lihan, maitotuotteiden ja viljatuotteiden hintakehityksessä ei suuria eroja
- Ensi vuonna hinnat nousevat selvästi

Ennuste	2021e	2022e
Liha	0,8 %	2,0 %
Maitotuotteet	-0,2 %	1,8 %
Viljatuotteet	0,8 %	2,3 %

Summa summarum..

- Talous kasvaa ja kulutus pysyy vahvana
- Ruokamarkkinoiden liikevaihto kasvaa
  - Ruoan myynnin liikevaihto 15 Mrd
  - 2 %:n kasvu = 300 Milj.
- Tuotantopanokset kallistuvat reilusti yli yleisen kustannusnousun (10 %)
- Maatalouden yrittäjätulo alenee 20 %
  - 215 milj.
- **Ainoa ratkaisukeino on se, että maatalousyrittäjän on saatava suurempi osuus ruokamarkkinoiden rahavirroista**

Keinoja vaikuttaa talouskriisiin?

Lyhyen aikavälin toimenpiteet

- Lyhennysvapaat / lainojen uudelleenjärjestelyt / muut toimet pankin kanssa
- Maksuvalmiuslainat (Makeran takaus), (lainsäädäntö on, päätös haun avaamisesta + määräraha takausmäärästä)
- Tukien maksatusten nopeutus
- Suorat kriisituet maataloille

- Kaupan keskusliikkeillä neuvottelut meneillään alkuvuoden valikoima- ja hintajaksosta. Näissä on pakko onnistua!

Pitkän aikavälin toimenpiteet

- Elintarvikemarkkinalain muutostarpeet neuvotteluvoiman tasaamiseksi
  - MTK ehdottaa, että elintarvikemarkkinalakia muutetaan. Päivittäistavarakaupan hinnoittelujakson enimmäisajaksi säädetään maataloustuotteilla 2 kuukaudeksi. Kilpailuttaminen saisi tapahtua aikaisintaan 2 kuukautta ennen hinnoittelujakson alkamista.
- Kotimarkkinariippuvuuden vähentäminen, kv-markkinoiden lisäarvomahdollisuudet
  - Elintarvikeviennin edistäminen mm. uusien vientipalvelujen avulla

Pitkän aikavälin toimenpiteet jatk.

- Kuluttajien luottamuksen vahvistaminen ja ylläpito
- T&K lisäarvon kasvattamiseksi
- Kustannuksia alentavia toimenpiteitä niin tilatasolla kuin valtion toimesta
- Riskinhallintatyökalujen kehittäminen, satovahinkovakuutusten kehittäminen edelleen, hintariskityökalut jne.

KIITOS!

5.10.2023

25